

ร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิด
ในลักษณะแชร์ลูกโซ่ พ.ศ.
(นายสฤกษ์พงษ์ เกี่ยวข้อง กับคณะ เป็นผู้เสนอ)

บันทึกหลักการและเหตุผล
ประกอบร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดในลักษณะแชร์ลูกโซ่
พ.ศ.

หลักการ

ให้มีกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดในลักษณะแชร์ลูกโซ่

เหตุผล

โดยที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๖๑ บัญญัติให้รัฐต้องจัดให้มีมาตรการหรือกลไกที่มีประสิทธิภาพในการคุ้มครองและพิทักษ์สิทธิของผู้บริโภคด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นด้านการรู้ข้อมูลที่เป็นจริง ด้านความปลอดภัย ด้านความเป็นธรรมในการทำสัญญา หรือด้านอื่นใด อันเป็นประโยชน์ต่อผู้บริโภค ปัจจุบันพบว่าการประกอบกิจการในลักษณะแชร์ลูกโซ่ ทำการชักชวนโดยการหลอกลวง แสดงข้อความอันเป็นเท็จ ปกปิดความจริงซึ่งควรแจ้งให้ทราบเพื่อให้ประชาชนนำเงินและทรัพย์สินมาลงทุน ทั้งยังมีการให้ไปชักชวนบุคคลอื่นนำเงินหรือทรัพย์สินมาลงทุนต่อไปเรื่อย ๆ โดยอ้างว่าจะได้ผลตอบแทนสูง โดยใช้วิธีการนำเงินลงทุนของสมาชิกใหม่หมุนเวียนมาจ่ายให้แก่สมาชิกเก่าโดยมิได้นำเงินที่ได้มาไปประกอบธุรกิจตามที่กล่าวอ้าง สร้างความเสียหายแก่ประชาชนซึ่งเป็นผู้บริโภคและระบบเศรษฐกิจของประเทศ ประกอบกับกฎหมายที่บังคับใช้อยู่ในปัจจุบันยังไม่สามารถป้องกันและปราบปรามการหลอกลวงประชาชนในลักษณะแชร์ลูกโซ่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งการช่วยเหลือประชาชนผู้ตกเป็นผู้เสียหายยังไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

พระราชบัญญัตินี้มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๖ ประกอบกับมาตรา ๒๘ มาตรา ๓๓ มาตรา ๓๖ และมาตรา ๓๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

เหตุผลและความจำเป็นในการจำกัดสิทธิเสรีภาพของบุคคลตามพระราชบัญญัตินี้ เพื่อจัดให้มีมาตรการในการคุ้มครองและพิทักษ์สิทธิของผู้บริโภค รวมทั้งป้องกันและปราบปรามการหลอกลวงประชาชนในลักษณะแชร์ลูกโซ่อันกระทบต่อระบบเศรษฐกิจและความสงบเรียบร้อยภายในประเทศ ซึ่งการตราพระราชบัญญัตินี้สอดคล้องกับเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๖ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยแล้ว

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดในลักษณะแชร์ลูกโซ่ พ.ศ.”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับนับแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา
เป็นต้นไป

มาตรา ๓ ในพระราชบัญญัตินี้

“ผู้เสียหาย” หมายความว่า ผู้เสียหายจากการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการกระทำผิด
ในลักษณะแชร์ลูกโซ่

“สำนักงาน” หมายความว่า สำนักงานป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดในลักษณะ
แซร์ลัคโซ่

“เลขาธิการ” หมายความว่า เลขาธิการสำนักงานป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดในลักษณะแชร์ลูกโซ่

“รองเลขาธิการ” หมายความว่า รองสำนักงานป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดในลักษณะแชร์ลูกโซ่

“กองทุน” หมายความว่า กองทุนหมุนเวียนช่วยเหลือแชร์ลูกโซ่

“แชร์ลูกโซ่” หมายความว่า การที่บุคคลตั้งแต่สามคนขึ้นไปตกลงกันเป็นสมาชิกวงแชร์โดยสมาชิกวงแชร์แต่ละคนมีหน้าที่หาบุคคลอื่น ๆ ให้มาร่วมลงทุนเป็นสมาชิกวงแชร์ต่อเนื่องกันไปเรื่อย ๆ ซึ่งแต่ละคนมีภาระที่จะต้องส่งเงินหรือทรัพย์สินอื่นใดรวมเข้าเป็นทุนกองกลางเป็นงวด ๆ โดยใช้วิธีการนำเงินลงทุนของสมาชิกใหม่หมุนเวียนมาจ่ายให้แก่สมาชิกเก่า เพื่อให้สมาชิกวงแชร์หมุนเวียนกันรับทุนกองกลางแต่ละงวดนั้น โดยการประมูลหรือโดยวิธีอื่นใด และให้หมายความรวมถึงการร่วมลงทุนในลักษณะอื่น ๆ ตามที่คณะกรรมการกำหนด

“การกระทำความผิดในลักษณะแชร์ลูกโซ่” หมายถึง การชักชวนบุคคลใด ๆ ด้วยการหลอกลวงหรือแสดงข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดความจริงซึ่งควรแจ้งให้บุคคลใดร่วมเป็นสมาชิกวงแชร์ซึ่งสมาชิกวงแชร์แต่ละคนมีหน้าที่หาบุคคลอื่น ๆ ให้มาร่วมเป็นสมาชิกวงแชร์ต่อเนื่องกันไปเรื่อย ๆ โดยอ้างว่าจะนำเงินหรือทรัพย์สินของสมาชิกวงแชร์ไปลงทุนในรูปแบบต่าง ๆ ที่ได้ผลประโยชน์ตอบแทนสูง ซึ่งเป็นการใช้วิธีการนำเงินลงทุนของสมาชิกใหม่หมุนเวียนมาจ่ายให้แก่สมาชิกเก่าทั้งที่ไม่มีเจตนาจ่ายเงินหรือทรัพย์สินของสมาชิกวงแชร์ไปลงทุน หรือประกอบธุรกิจด้วยวิธีการอันชอบด้วยกฎหมาย

มาตรา ๔ ให้นายกรัฐมนตรีรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจออกระเบียบและประกาศ เพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

ระเบียบและประกาศนั้น เมื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

หมวด ๑

คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดในลักษณะแชร์ลูกโซ่

มาตรา ๕ ให้มีคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดในลักษณะแชร์ลูกโซ่ ประกอบด้วย

(๑) นายกรัฐมนตรีหรือรองนายกรัฐมนตรีที่นายกรัฐมนตรีมอบหมาย เป็นประธานกรรมการ

(๒) อธิบดีสำนักงานตำรวจแห่งชาติ อธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษ อธิบดีกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ ผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน เลขาธิการคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค เป็นกรรมการ

(๓) ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนห้าคน ซึ่งนายกรัฐมนตรีหรือคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้มีความรู้และมีประสบการณ์เป็นที่ประจักษ์ในด้านการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ เป็นกรรมการ

(๔) ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี เป็นกรรมการและเลขานุการ

มาตรา ๖ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิต้องมีสัญชาติไทย มีอายุไม่เกินเจ็ดสิบปีบริบูรณ์และไม่มีลักษณะต้องห้ามดังต่อไปนี้

- (๑) เป็นบุคคลล้มละลายหรือเคยเป็นบุคคลล้มละลายทุจริต
- (๒) เป็นคนไร้ความสามารถหรือเสมือนไร้ความสามารถ
- (๓) เป็นหรือเคยเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง สมาชิกสภาท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่น กรรมการหรือผู้ดำรงตำแหน่งในพรรคการเมือง ที่ปรึกษาพรรคการเมือง หรือเจ้าหน้าที่ในพรรคการเมือง เว้นแต่ได้พ้นจากการดำรงตำแหน่งดังกล่าวมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปีถึงวันที่ได้รับการแต่งตั้ง
- (๔) เคยถูกสั่งให้พ้นจากราชการ หน่วยงานของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจเพราะทุจริตต่อหน้าที่ หรือกระทำการทุจริตหรือประพฤติมิชอบในวงราชการ
- (๕) เคยต้องคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอันถึงที่สุดให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน เพราะร่ำรวยผิดปกติ หรือเคยต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุดให้ลงโทษจำคุกเพราะกระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต
- (๖) เคยต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุดว่ากระทำความผิดต่อตำแหน่งราชการหรือต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม หรือกระทำความผิดกฎหมายว่าด้วยความผิดของพนักงานในองค์กร หรือหน่วยงานของรัฐ หรือความผิดเกี่ยวกับที่กระทำโดยทุจริตตามประมวลกฎหมายอาญา ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน กฎหมายว่าด้วยพินัยในความผิดฐานเป็นเจ้ามือหรือเจ้าสำนัก หรือกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินในความผิดฐานฟอกเงิน

มาตรา ๗ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละห้าปี และอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้แต่จะดำรงตำแหน่งติดต่อกันเกินสองวาระไม่ได้

เมื่อกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจะพ้นจากตำแหน่งเพราะครบวาระตามวรรคหนึ่ง ให้ดำเนินการเพื่อแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิให้แล้วเสร็จก่อนครบวาระไม่น้อยกว่าสามสิบวัน ในกรณีที่ยังไม่ได้มีการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิขึ้นใหม่ ให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจากตำแหน่งปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่ากรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้รับแต่งตั้งใหม่เข้ารับหน้าที่

มาตรา ๘ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

- (๑) ตาย
- (๒) ลาออก
- (๓) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๖
- (๔) นายกรัฐมนตรีให้ออกเพราะบกพร่องต่อหน้าที่ มีความเสื่อมเสียหรือหย่อนความสามารถ

มาตรา ๙ ในกรณีที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งก่อนครบวาระ ให้ดำเนินการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิแทนตำแหน่งที่ว่างภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ตำแหน่งว่างลง ในระหว่างที่ยังมิได้มีการแต่งตั้งแทนตำแหน่งที่ว่าง ให้คณะกรรมการดำเนินการต่อไปได้โดยให้ถือว่าคณะกรรมการประกอบด้วยกรรมการเท่าที่มีอยู่

ให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้รับแต่งตั้งแทนตำแหน่งที่ว่าง อยู่ในวาระเท่าที่เหลืออยู่ของผู้ซึ่งตนแทน

มาตรา ๑๐ ให้คณะกรรมการมีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) เสนอแนะนโยบาย มาตรการและแผนปฏิบัติงานเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการกระทำอันมีลักษณะเป็นแชร์ลูกโซ่ต่อคณะรัฐมนตรี

(๒) ติดตาม ประเมินผล แนะนำและให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการดำเนินงานของหน่วยงานของรัฐในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้

(๓) เสนอแนะให้มีการตราหรือปรับปรุงแก้ไขหรือยกเลิกกฎหมาย กฎหรือข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการกระทำอันมีลักษณะเป็นแชร์ลูกโซ่ต่อคณะรัฐมนตรี

(๔) เสนอความเห็นต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาติดตามที่เห็นสมควรในกรณีที่ปรากฏว่าหน่วยงานของรัฐไม่ปฏิบัติตามนโยบาย มาตรการและแผนปฏิบัติงานตาม (๑)

(๕) ออกระเบียบและประกาศเพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

(๖) ดำเนินการอื่นใดตามที่พระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่นกำหนดให้เป็นหน้าที่และอำนาจหรือตามที่คณะรัฐมนตรีหรือนายกรัฐมนตรีมอบหมาย

มาตรา ๑๑ การประชุมของคณะกรรมการต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมดที่มีอยู่ จึงจะเป็นองค์ประชุม

ในการประชุมคณะกรรมการ ถ้าประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้ที่ประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนนถ้าคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

มาตรา ๑๒ คณะกรรมการมีอำนาจแต่งตั้งคณะอนุกรมเพื่อพิจารณาหรือปฏิบัติงานตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

การประชุมของคณะอนุกรรมการให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๑ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๑๓ ในการปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ คณะกรรมการ คณะอนุกรรมการ ตามมาตรา ๑๒ อาจขอความร่วมมือหรือมีคำสั่งให้หน่วยงานของรัฐหรือบุคคลมาให้ข้อมูล ส่งเอกสารหลักฐาน พยานวัตถุอื่นเพื่อประกอบการพิจารณาตามอำนาจหน้าที่ได้

หมวด ๒

สำนักงานป้องกันและปราบปรามการกระทำผิดในลักษณะแชร์ลูกโซ่

มาตรา ๑๔ ให้จัดตั้งสำนักงานป้องกันและปราบปรามการกระทำผิดในลักษณะแชร์ลูกโซ่ขึ้นในสำนักนายกรัฐมนตรี มีหน้าที่และอำนาจดังต่อไปนี้

(๑) ปฏิบัติการเพื่อให้เป็นไปตามมติของคณะกรรมการ

(๒) กำกับดูแลให้มีการปฏิบัติตามและดำเนินการบังคับใช้กฎหมายกับบุคคลที่กระทำการฝ่าฝืนพระราชบัญญัตินี้

(๓) รับแจ้ง รับเรื่องราวเรียนกรณีการกระทำอันมีลักษณะเป็นแชร์ลูกโซ่

(๔) ประสานงานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินการตรวจสอบข้อเท็จจริง การดำเนินการ บังคับใช้กฎหมาย ตลอดจนให้การช่วยเหลือ

(๕) เฝ้าระวัง รวมทั้งตอบโต้ข้อมูลข่าวสารอันเป็นเท็จ หลอกลวง ปกปิดความจริง ซึ่งควรแจ้งให้ประชาชนเพื่อให้ประชาชนร่วมลงทุนในลักษณะแชร์ลูกโซ่

(๖) ศึกษา รวบรวม จัดเก็บข้อมูลเกี่ยวกับการกระทำความผิดที่มีลักษณะเป็นแชร์ลูกโซ่

(๗) บริหารจัดการกองทุนให้เป็นไปตามระเบียบ มติหรือคำสั่งของคณะกรรมการ

(๘) ดำเนินการอื่นใดตามที่พระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่นกำหนดให้เป็นหน้าที่และ อำนาจหรือตามที่คณะรัฐมนตรีหรือนายกรัฐมนตรีหรือคณะกรรมการมอบหมาย

มาตรา ๑๕ ให้เลขาธิการมีหน้าที่ควบคุมดูแลโดยทั่วไปซึ่งราชการของสำนักงานขึ้นตรงต่อ นายกรัฐมนตรี และเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการในสำนักงาน และให้มีรองเลขาธิการเป็นผู้สั่งและปฏิบัติ ราชการ

มาตรา ๑๖ เลขาธิการต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

(๑) มีความรู้ความเชี่ยวชาญในทางเศรษฐศาสตร์ การเงิน การคลัง หรือกฎหมาย

(๒) รับราชการในตำแหน่งรองเลขาธิการหรือเป็นข้าราชการพลเรือนสามัญระดับไม่ต่ำกว่า อธิบดีหรือเทียบเท่า

(๓) ไม่เป็นกรรมการในรัฐวิสาหกิจหรือกิจการอื่นของรัฐ

(๔) ไม่เป็นกรรมการ ผู้จัดการ ที่ปรึกษา หรือดำรงตำแหน่งอื่นใดที่มีลักษณะงาน คล้ายกันหรือมีผลประโยชน์เกี่ยวข้องในทางหุ้นส่วน บริษัท สถาบันการเงินหรือประกอบอาชีพ หรือ วิชาชีพอย่างอื่น หรือประกอบกิจการใด ๆ อันขัดต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๑๗ เลขาธิการมีวาระการดำรงตำแหน่งสี่ปีนับแต่วันที่ได้รับการแต่งตั้ง แต่จะ ดำรงตำแหน่งสองวาระติดต่อกันไม่ได้

มาตรา ๑๘ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระในมาตรา ๑๗ แล้ว เลขาธิการ พ้นจากตำแหน่งเมื่อ

(๑) ตาย

(๒) ลาออก

(๓) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๖

(๔) คณะรัฐมนตรีมีมติให้ออก

หมวด ๓

การกระทำความผิดที่มีลักษณะเป็นแชร์ลูกโซ่

มาตรา ๑๙ ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าการกระทำลักษณะดังต่อไปนี้ถือเป็นแชร์ลูกโซ่

(๑) มีการชักชวนโดยการหลอกลวง แสดงข้อความอันเป็นเท็จ ปกปิดความจริงซึ่งควรแจ้ง ให้ทราบเพื่อให้ประชาชนนำเงินและทรัพย์สินมาลงทุน

(๒) มีการให้ไปชักชวนบุคคลอื่นนำเงินหรือทรัพย์สินมาลงทุนต่อไปเรื่อย ๆ โดยอ้างว่าจะได้ผลตอบแทนสูง

(๓) ใช้วิธีการนำเงินลงทุนของสมาชิกใหม่หมุนเวียนมาจ่ายให้แก่สมาชิกเก่า โดยมีได้นำเงินที่ได้มาไปประกอบธุรกิจที่ถูกกฎหมาย

(๔) การกระทำในลักษณะอื่น ๆ ตามที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๒๐ ห้ามมิให้ผู้ใดประกอบกิจการหรือกระทำการอันมีลักษณะเป็นแชร์ลูกโซ่ตามมาตรา ๑๙

หมวด ๔

มาตรการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดมีลักษณะเป็นแชร์ลูกโซ่

ส่วนที่ ๑

การร้องเรียน การขึ้นบัญชีและการแจ้งเตือน

มาตรา ๒๑ เพื่อประโยชน์ในการคุ้มครองและพิทักษ์สิทธิของประชาชนผู้บริโภค ผู้ใดพบเห็นการกระทำความผิดมีลักษณะเป็นแชร์ลูกโซ่ตามมาตรา ๑๙ มีสิทธิยื่นร้องเรียนพร้อมด้วยเอกสารหลักฐานต่อสำนักงานเพื่อขอให้ตรวจสอบข้อเท็จจริงหรือขอให้ดำเนินการป้องกันหรือกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดเพื่อป้องกันความเสียหายต่อประชาชนที่อาจเกิดขึ้นได้

ผู้ใดยื่นเรื่องตามวรรคหนึ่ง หากได้กระทำโดยสุจริต ผู้นั้นไม่ต้องรับผิดชอบทั้งทางแพ่งและทางอาญา

มาตรา ๒๒ เมื่อปรากฏหลักฐานแก่สำนักงานอันเชื่อได้ว่าบุคคลใดกระทำความผิดมีลักษณะเป็นแชร์ลูกโซ่ตามมาตรา ๑๙ ให้สำนักงานมีหน้าที่และอำนาจในการขึ้นบัญชีบุคคลซึ่งประกอบกิจการเข้าข่ายเป็นแชร์ลูกโซ่ตามมาตรา ๑๙ และออกประกาศแจ้งเตือนแก่ประชาชนถึงการกระทำดังกล่าวโดยไม่ชักช้า

การขึ้นบัญชีบุคคลหรือการประกาศแจ้งเตือนตามวรรคหนึ่ง ต้องมุ่งหมายให้ประชาชนได้รับทราบข้อมูลข้อเท็จจริง โดยให้กระทำผ่านระบบสารสนเทศ สถานีโทรทัศน์ สถานีวิทยุ หรือวิธีการอื่นใด ตามที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๒๓ มิให้นำบทบัญญัติตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลมาบังคับใช้กับการขึ้นบัญชีและประกาศแจ้งเตือนตามมาตรา ๑๙

ส่วนที่ ๒

การป้องกันและปราบปราม

มาตรา ๒๔ ในกรณีที่มีเหตุอันควรเชื่อถือได้ว่าบัญชีลูกค้าของสถาบันการเงิน เครื่องมือหรืออุปกรณ์ในการสื่อสาร หรือเครื่องคอมพิวเตอร์ใด ถูกใช้หรืออาจถูกใช้เพื่อประโยชน์ในการกระทำความผิดตามมาตรา ๑๙ พนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งเลขาธิการมอบหมายเป็นหนังสือจะยื่นคำขอฝ่ายเดียวต่อศาลแพ่ง เพื่อมีคำสั่งอนุญาตให้พนักงานเจ้าหน้าที่เข้าถึงบัญชี ข้อมูลทางการสื่อสาร หรือข้อมูลคอมพิวเตอร์เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลดังกล่าวนั้นก็ได้อีก

ในกรณีตามวรรคหนึ่ง ศาลจะสั่งอนุญาตให้พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ยื่นคำขอดำเนินการโดยใช้เครื่องมือหรืออุปกรณ์ใด ๆ ตามที่เห็นสมควรก็ได้ แต่ทั้งนี้ให้อนุญาตได้คราวละไม่เกินเก้าสิบวัน

เมื่อศาลได้สั่งอนุญาตตามความในวรรคหนึ่งหรือวรรคสองแล้ว ผู้เกี่ยวข้องกับบัญชีข้อมูลทางการสื่อสารต้องให้ความร่วมมือและดำเนินการตามคำสั่งศาล

มาตรา ๒๕ เพื่อดำเนินการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดอันมีลักษณะเป็นแชร์ลูกโซ่ ให้กรรมการ เลขาธิการ รองเลขาธิการ และเจ้าพนักงานมีอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) เข้าไปในเคหสถาน หรือสถานที่ใด ๆ เพื่อตรวจค้นเมื่อมีเหตุอันควรสงสัยตามสมควรว่ามีบุคคลที่มีเหตุอันควรสงสัยว่ากระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้หลบซ่อนอยู่ หรือมีทรัพย์สินซึ่งมีไว้เป็นความผิดหรือได้มาโดยการกระทำความผิด หรือได้ใช้หรือจะใช้ในการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ หรือซึ่งอาจใช้เป็นพยานหลักฐานได้ ประกอบกับมีเหตุอันควรเชื่อว่าเนื่องจากการเนินชักจูงจะเอาหมายค้นมาได้บุคคลนั้นจะหลบหนีหรือทรัพย์สินนั้นจะถูกโยกย้าย ซุกซ่อน ทำลาย หรือทำให้เปลี่ยนสภาพไปจากเดิม

(๒) ค้นบุคคล หรือยานพาหนะใด ๆ ที่มีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้

(๓) จับกุมบุคคลใด ๆ ที่กระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้

(๔) ยึดหรืออายัดทรัพย์สินอื่นใดที่ได้ใช้หรือจะใช้ในการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ หรืออาจใช้เป็นพยานหลักฐานได้

(๕) ค้นตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

(๖) สอบสวนผู้ต้องหาในคดีความผิดตามพระราชบัญญัตินี้

(๗) มีหนังสือสอบถามหรือเรียกบุคคลใด ๆ หรือเจ้าหน้าที่ของหน่วยราชการใด ๆ มาให้ถ้อยคำ หรือส่งบัญชี เอกสาร หรือวัตถุใด ๆ มาเพื่อตรวจสอบหรือประกอบพิจารณา

การใช้อำนาจตามวรรคหนึ่ง (๑) ให้เจ้าพนักงานผู้ค้นปฏิบัติตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด และแสดงความบริสุทธิ์ก่อนการเข้าค้น รายงานเหตุผลและผลการตรวจค้นเป็นหนังสือต่อผู้บังคับบัญชาเหนือขึ้นไป และบันทึกเหตุอันควรสงสัยตามสมควรและเหตุอันควรเชื่อที่ทำให้สามารถเข้าค้นได้เป็นหนังสือให้ไว้แก่ผู้ครอบครองเคหสถาน หรือสถานที่ค้น แต่ถ้าไม่มีผู้ครอบครองอยู่ ณ ที่นั้น ให้เจ้าพนักงานผู้ค้นส่งมอบสำเนาหนังสือนั้นให้แก่ผู้ครอบครองดังกล่าวในทันทีที่กระทำได้ และหากเป็นการเข้าค้นในเวลากลางคืนภายหลังพระอาทิตย์ตก เจ้าพนักงานผู้เป็นหัวหน้าในการเข้าค้นต้องเป็น

ข้าราชการพลเรือนระดับชำนาญการขึ้นไป หรือข้าราชการตำรวจตำแหน่งตั้งแต่สารวัตรหรือเทียบเท่าขึ้นไป หรือข้าราชการทหารตำแหน่งตั้งแต่ผู้บังคับกองร้อยหรือเทียบเท่าขึ้นไป

เจ้าพนักงานตำแหน่งใดหรือระดับใดจะมีอำนาจหน้าที่ตามที่ได้กำหนดไว้ตามวรรคหนึ่งทั้งหมด หรือแต่บางส่วนหรือจะต้องได้รับอนุมัติจากบุคคลใดมาก่อนดำเนินการ ให้เป็นไปตามที่เลขาธิการกำหนดด้วยความเห็นชอบของคณะกรรมการ โดยทำเอกสารมอบหมายให้ไว้ประจำตัวเจ้าพนักงานผู้ได้รับมอบหมายนั้น

เจ้าพนักงานผู้ได้รับมอบหมายตามวรรคหนึ่ง ต้องแสดงเอกสารมอบหมายนั้นต่อบุคคลที่เกี่ยวข้องทุกครั้ง

ในการปฏิบัติการตามมาตรานี้ให้กรรมการ เลขาธิการ รองเลขาธิการ และเจ้าพนักงานเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา

มาตรา ๒๖ ในกรณีที่มีเหตุอันควรเชื่อได้ว่า เอกสารหรือข้อมูลข่าวสารอื่นใดซึ่งส่งทางไปรษณีย์ โทรเลข โทรศัพท์ โทรสาร คอมพิวเตอร์ เครื่องมือ หรืออุปกรณ์ในการสื่อสารอิเล็กทรอนิกส์หรือสื่อทางเทคโนโลยีสารสนเทศใด ถูกใช้หรืออาจถูกใช้เพื่อประโยชน์ในการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ เจ้าพนักงานซึ่งได้รับอนุมัติจากเลขาธิการเป็นหนังสือ จะยื่นคำขอฝ่ายเดียวต่ออธิบดีผู้พิพากษาศาลอาญาเพื่อมีคำสั่งอนุญาตให้เจ้าพนักงานได้มาซึ่งข้อมูลข่าวสารดังกล่าวได้

การอนุญาตตามวรรคหนึ่ง ให้อธิบดีผู้พิพากษาศาลอาญาพิจารณาถึงผลกระทบต่อสิทธิส่วนบุคคลหรือสิทธิอื่นใดประกอบกับเหตุผลและความจำเป็นดังต่อไปนี้

(๑) มีเหตุอันควรเชื่อว่าจะมีการกระทำความผิดหรือจะมีการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้

(๒) มีเหตุอันควรเชื่อว่าจะได้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้จากการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารดังกล่าว

(๓) ไม่อาจใช้วิธีการอื่นใดที่เหมาะสมหรือมีประสิทธิภาพมากกว่าได้

การอนุญาตตามวรรคหนึ่ง ให้อธิบดีผู้พิพากษาศาลอาญาสั่งอนุญาตได้คราวละไม่เกินเก้าสิบวันโดยกำหนดเงื่อนไขใด ๆ ก็ได้ และให้ผู้เกี่ยวข้องกับข้อมูลข่าวสารในสิ่งสื่อสารตามคำสั่งดังกล่าวจะต้องให้ความร่วมมือเพื่อให้เป็นไปตามความในมาตรานี้ ภายหลังที่มีคำสั่งอนุญาต หากปรากฏข้อเท็จจริงว่าเหตุผลความจำเป็นไม่เป็นไปตามที่ระบุหรือพฤติกรรมเปลี่ยนแปลงไป อธิบดีผู้พิพากษาศาลอาญาอาจเปลี่ยนแปลงคำสั่งอนุญาตได้ตามที่เห็นสมควร

เมื่อเจ้าพนักงานได้ดำเนินการตามที่ได้รับอนุญาตแล้ว ให้รายงานการดำเนินการให้อธิบดีผู้พิพากษาศาลอาญาทราบ

บรรดาข้อมูลข่าวสารที่ได้มาตามวรรคหนึ่ง ให้เก็บรักษาและใช้ประโยชน์ในการสืบสวนและใช้เป็นพยานหลักฐานในการดำเนินคดีเท่านั้น ทั้งนี้ ตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๒๗ ในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานตามมาตรา ๒๔ หรือมาตรา ๒๕ ถ้าเจ้าพนักงานได้ขอให้บุคคลใดช่วยเหลือการปฏิบัติหน้าที่ให้บุคคลนั้นมีอำนาจช่วยการปฏิบัติงานของเจ้าพนักงานได้

หมวด ๕

กองทุนหมุนเวียนช่วยเหลือเหยื่อแชร์ลูกโซ่

มาตรา ๒๘ ให้จัดตั้งกองทุนในสำนักงาน เรียกว่า “กองทุนหมุนเวียนช่วยเหลือเหยื่อแชร์ลูกโซ่” เพื่อเป็นทุนใช้จ่ายสำหรับการช่วยเหลือเหยื่อแชร์ลูกโซ่และเป็นค่าใช้จ่ายในการบริหารกองทุน ประกอบด้วย

- (๑) เงินทุนประเดิมที่รัฐบาลจัดสรรให้
- (๒) เงินอุดหนุนที่รัฐบาลจัดสรรให้จากงบประมาณรายจ่ายประจำปี
- (๓) เงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้บริจาคหรืออุทิศให้
- (๔) เงินที่ได้รับจากต่างประเทศหรือองค์การระหว่างประเทศ
- (๕) ดอกผลและผลประโยชน์ที่เกิดจากกองทุน
- (๖) เงินที่ได้มาตามมาตรา ๒๙
- (๗) เงินหรือทรัพย์สินที่ตกเป็นของกองทุนหรือที่กองทุนได้รับตามกฎหมายอื่น

มาตรา ๒๙ กรณีที่มีการยึดหรืออายัดทรัพย์สินของผู้ต้องหาตามพระราชบัญญัตินี้ หรือตามกฎหมายอื่น ให้จัดสรรเงินหรือทรัพย์สินจากการยึดหรืออายัดทรัพย์สินของผู้กระทำความผิดนั้น ในอัตราร้อยละสิบของเงินหรือทรัพย์สินที่ยึดหรืออายัดให้แก่กองทุน

หลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขในการจัดสรรเงินเพื่อส่งเข้ากองทุนตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๓๐ เงินและทรัพย์สินของกองทุนให้ใช้จ่ายเพื่อกิจการ ดังต่อไปนี้

- (๑) การให้ความช่วยเหลือเหยื่อผู้เสียหายตามมาตรา ๓๑
- (๒) การป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดอันมีลักษณะเป็นแชร์ลูกโซ่ ตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด
- (๓) การบริหารกองทุน

มาตรา ๓๑ ให้สำนักงานโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการมีอำนาจในการอนุมัติเงินจากกองทุนเพื่อช่วยเหลือเหยื่อผู้เสียหายแต่ต้องไม่เกินร้อยละสิบของมูลค่าความเสียหายของเหยื่อแต่ละราย

มาตรา ๓๒ เมื่อศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุดให้ผู้กระทำความผิดชดใช้เงินให้แก่ผู้เสียหายแล้วให้นำจำนวนเงินทั้งหมดที่ผู้เสียหายได้รับการอนุมัติช่วยเหลือตามมาตรา ๓๑ หักออกจากจำนวนเงินซึ่งศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุดให้ผู้กระทำความผิดชดใช้ความเสียหาย ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด

กรณีที่ศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุดว่าผู้ต้องหาไม่ได้กระทำความผิดหรือไม่ต้องชดใช้เงินให้แก่ผู้เสียหายให้สำนักงานมีอำนาจในการออกคำสั่งเรียกเงินซึ่งได้รับการอนุมัติช่วยเหลือตามมาตรา ๓๑ คืน ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๓๓ การรับเงิน การจ่ายเงิน การเก็บรักษาเงิน การจัดหาผลประโยชน์ และการจัดการกองทุนให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนดโดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลัง

มาตรา ๓๔ ให้สำนักงานจัดทำงบดุลและบัญชีทำการส่งสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินตรวจสอบและรับรองภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันสิ้นปีบัญชีทุกปี

ให้สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินทำรายงานผลการสอบและรับรองบัญชีและการเงินของกองทุนเสนอต่อคณะกรรมการภายในหนึ่งร้อยห้าสิบวันนับแต่วันสิ้นปีบัญชี เพื่อให้คณะกรรมการเสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อทราบ

หมวด ๖ บทกำหนดโทษ

มาตรา ๓๕ ผู้ใดฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๒๐ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่เจ็ดปีถึงสิบสี่ปี หรือปรับตั้งแต่เจ็ดแสนบาทถึงสิบล้านบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๓๖ นิติบุคคลใดกระทำความผิดฐานประกอบกิจการในลักษณะแชร์ลูกโซ่ ต้องระวางโทษปรับตั้งแต่เจ็ดแสนบาทถึงสิบล้านบาท

ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดเป็นนิติบุคคล ถ้าการกระทำความผิดของนิติบุคคลนั้นเกิดจากการสั่งการ หรือการกระทำของบุคคลใด หรือไม่สั่งการ หรือไม่กระทำการอันเป็นหน้าที่ที่ต้องกระทำของกรรมการผู้จัดการ หรือบุคคลใดซึ่งรับผิดชอบในการดำเนินงานของนิติบุคคลนั้น บุคคลดังกล่าวต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่เจ็ดปีถึงสิบสี่ปี หรือปรับตั้งแต่เจ็ดแสนบาทถึงสิบล้านบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๓๗ ในการดำเนินคดีอาญาตามมาตรา ๓๕ และมาตรา ๓๖ วรคสอง ถ้าผู้ถูกกล่าวหาหรือจำเลยหลบหนีไปในระหว่างถูกดำเนินคดีหรือระหว่างการพิจารณาของศาล มิให้นำระยะเวลาที่ผู้ถูกกล่าวหา หรือจำเลย หลบหนี รวมเป็นส่วนหนึ่งของอายุความ และเมื่อได้มีคำพิพากษาถึงที่สุดให้ลงโทษจำเลย ถ้าจำเลยหลบหนีไปในระหว่างต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้ลงโทษ มิให้นำบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๘๘ มาใช้บังคับ

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๓๘ เมื่อพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ในวาระเริ่มแรกให้คณะกรรมการประกอบด้วยนายกรัฐมนตรี หรือรองนายกรัฐมนตรีมอบหมายเป็นประธานกรรมการ ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ อธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษ อธิบดีกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ ผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน เลขาธิการคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค เป็นกรรมการ และให้ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีเป็นกรรมการและเลขานุการไปพลางก่อน

ให้คณะกรรมการตามวรรคหนึ่ง ปฏิบัติหน้าที่คณะกรรมการและเลขาธิการตามพระราชบัญญัตินี้ เป็นการชั่วคราวจนกว่าจะมีคณะกรรมการหรือเลขาธิการตามพระราชบัญญัตินี้ ซึ่งต้องไม่เกินหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

มาตรา ๓๙ ให้ดำเนินการจัดตั้งสำนักงานให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ในระหว่างการจัดตั้งสำนักงานตามวรรคหนึ่ง ให้สำนักนายกรัฐมนตรีปฏิบัติหน้าที่สำนักงานและปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีปฏิบัติหน้าที่เลขาธิการสำนักงานไปพลางก่อน

มาตรา ๔๐ ให้ดำเนินการสรรหาและคัดเลือกผู้ทรงคุณวุฒิตามพระราชบัญญัตินี้ให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

.....

.....

บันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญ
ของร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดในลักษณะแชร์ลูกโซ่
พ.ศ.

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรกับคณะได้เสนอร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดในลักษณะแชร์ลูกโซ่ต่อสภาผู้แทนราษฎร และได้จัดทำบันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติตามข้อ ๑๑๐ ของข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๒ ดังต่อไปนี้

๑. เหตุผลและความจำเป็นในการเสนอร่างพระราชบัญญัติ

โดยที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๖๑ บัญญัติให้รัฐต้องจัดให้มีมาตรการหรือกลไกที่มีประสิทธิภาพในการคุ้มครองและพิทักษ์สิทธิของผู้บริโภคด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นด้านการรู้ข้อมูลที่เป็นจริง ด้านความปลอดภัย ด้านความเป็นธรรมในการทำสัญญา หรือด้านอื่นใด อันเป็นประโยชน์ต่อผู้บริโภค ปัจจุบันพบว่ามีการประกอบกิจการในลักษณะแชร์ลูกโซ่ ทำการชักชวนโดยการหลอกลวง แสดงข้อความอันเป็นเท็จ ปกปิดความจริงซึ่งควรแจ้งให้ทราบเพื่อให้ประชาชนนำเงินและทรัพย์สินมาลงทุน ทั้งยังมีการให้ไปชักชวนบุคคลอื่นนำเงินหรือทรัพย์สินมาลงทุนต่อไปเรื่อย ๆ โดยอ้างว่าจะได้ผลตอบแทนสูง โดยใช้วิธีการนำเงินลงทุนของสมาชิกใหม่หมุนเวียนมาจ่ายให้แก่สมาชิกเก่าโดยมิได้นำเงินที่ได้มาไปประกอบธุรกิจตามที่กล่าวอ้าง สร้างความเสียหายแก่ประชาชน ซึ่งเป็นผู้บริโภคและระบบเศรษฐกิจของประเทศ ประกอบกับกฎหมายที่บังคับใช้อยู่ในปัจจุบันยังไม่สามารถป้องกันและปราบปรามการหลอกลวงประชาชนในลักษณะแชร์ลูกโซ่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งการช่วยเหลือประชาชนผู้ตกเป็นผู้เสียหายยังไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

๒. สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติ

ร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดในลักษณะแชร์ลูกโซ่ พ.ศ. มีสาระสำคัญดังนี้

๒.๑ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดในลักษณะแชร์ลูกโซ่ ประกอบด้วย นายกรัฐมนตรีหรือรองนายกรัฐมนตรีที่นายกรัฐมนตรีมอบหมาย เป็นประธานกรรมการ อธิบดีสำนักงานตำรวจแห่งชาติ อธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษ อธิบดีกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ ผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน เลขาธิการคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค เป็นกรรมการโดยตำแหน่ง ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนห้าคน ซึ่งนายกรัฐมนตรีหรือคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้มีความรู้และมีประสบการณ์เป็นที่ประจักษ์ในด้านการป้องกันและปราบปราม อาชญากรรมทางเศรษฐกิจ เป็นกรรมการ โดยมีปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี เป็นกรรมการและเลขานุการ

คณะกรรมการมีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) เสนอแนะนโยบาย มาตรการและแผนปฏิบัติงานเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการกระทำอันมีลักษณะเป็นแชร์ลูกโซ่ต่อคณะรัฐมนตรี

(๒) ติดตาม ประเมินผล แนะนำและให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการดำเนินงานของหน่วยงานของรัฐในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้

(๓) เสนอนโยบายให้มีการตราหรือปรับปรุงแก้ไขหรือยกเลิกกฎหมาย กฎหรือข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการกระทำอันมีลักษณะเป็นแชร์ลูกโซ่ต่อคณะกรรมการ

(๔) เสนอความเห็นต่อคณะกรรมการเพื่อพิจารณามีมติตามที่เห็นสมควรในกรณีที่ปรากฏว่าหน่วยงานของรัฐไม่ปฏิบัติตามนโยบาย มาตรการและแผนปฏิบัติงานตาม (๑)

(๕) ออกระเบียบและประกาศเพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

(๖) ดำเนินการอื่นใดตามที่พระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่นกำหนดให้เป็นหน้าที่และอำนาจ หรือตามที่คณะกรรมการหรือนายกรัฐมนตรีมอบหมาย

ทั้งนี้ ในการปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ คณะกรรมการ คณะอนุกรรมการ ตามมาตรา ๑๒ อาจขอความร่วมมือหรือมีคำสั่งให้หน่วยงานของรัฐหรือบุคคลมาให้ข้อมูล ส่งเอกสารหลักฐาน พยานวัตถุอื่น เพื่อประกอบการพิจารณาตามอำนาจหน้าที่ได้

๒.๒ สำนักงานป้องกันและปราบปรามการกระทำผิดในลักษณะแชร์ลูกโซ่

ให้จัดตั้งสำนักงานป้องกันและปราบปรามการกระทำผิดในลักษณะแชร์ลูกโซ่ขึ้นในสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี มีหน้าที่และอำนาจดังต่อไปนี้

(๑) ปฏิบัติการเพื่อให้เป็นไปตามมติของคณะกรรมการ

(๒) กำกับดูแลให้มีการปฏิบัติตามและดำเนินการบังคับใช้กฎหมายกับบุคคลที่กระทำการฝ่าฝืนพระราชบัญญัตินี้

(๓) รับแจ้ง รับเรื่องร้องเรียนกรณีการกระทำอันมีลักษณะเป็นแชร์ลูกโซ่

(๔) ประสานงานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินการตรวจสอบข้อเท็จจริง การดำเนินการบังคับใช้กฎหมาย ตลอดจนการช่วยเหลือเยียวยา

(๕) เฝ้าระวัง รวมทั้งตอบโต้ข้อมูลข่าวสารอันเป็นเท็จ หลอกลวง ปกปิดความจริง ซึ่งควรแจ้งให้ประชาชนเพื่อให้ประชาชนร่วมลงทุนในลักษณะแชร์ลูกโซ่

(๖) ศึกษา รวบรวม จัดเก็บข้อมูลเกี่ยวกับการกระทำอันมีลักษณะเป็นแชร์ลูกโซ่

(๗) บริหารจัดการกองทุนให้เป็นไปตามระเบียบ มติหรือคำสั่งของคณะกรรมการ

(๘) ดำเนินการอื่นใดตามที่พระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่นกำหนดให้เป็นหน้าที่และอำนาจ หรือตามที่คณะกรรมการหรือนายกรัฐมนตรีหรือคณะกรรมการมอบหมาย

ทั้งนี้ ในการปฏิบัติหน้าที่ให้สำนักงานดำเนินการให้เป็นไปตามมติของคณะกรรมการ ในกรณีที่เป็นกิจการตามอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานหรือบุคคลอื่นตามพระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่นใด ให้สำนักงานแจ้งมติของคณะกรรมการให้หน่วยงานหรือบุคคลนั้นทราบโดยเร็ว และติดตามผลการปฏิบัติงานของหน่วยงานหรือบุคคลนั้นแล้วรายงานให้คณะกรรมการทราบโดยมิชักช้า

๒.๓ การกระทำในลักษณะแชร์ลูกโซ่

กำหนดลักษณะเป็นแชร์ลูกโซ่ โดยมีองค์ประกอบดังนี้คือ (๑) มีการชักชวน โดยการหลอกลวงแสดงข้อความอันเป็นเท็จ ปกปิดความจริงซึ่งควรแจ้งให้ประชาชนลงทุนโดยนำเงิน และทรัพย์สิน (๒) มีการให้ไปชักชวนบุคคลอื่นนำเงินหรือทรัพย์สินมาลงทุนต่อไปเรื่อย ๆ โดยอ้างว่า

จะได้ผลตอบแทนสูง (๓) ใช้วิธีการนำเงินลงทุนของสมาชิกใหม่หมุนเวียนมาจ่ายให้แก่สมาชิกเก่า โดยมีได้นำเงินที่ได้มาไปประกอบธุรกิจที่ถูกกฎหมาย และ (๔) การกระทำในลักษณะอื่น ๆ ตามที่คณะกรรมการกำหนด ทั้งนี้ ห้ามมิให้ผู้ใดประกอบกิจการ หรือกระทำการอันมีลักษณะเป็นแชร์ลูกโซ่ดังกล่าว

๒.๔ มาตรการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดที่มีลักษณะเป็นแชร์ลูกโซ่

๒.๔.๑ การร้องเรียน การขึ้นบัญชีและการแจ้งเตือน รับรองสิทธิของประชาชน ในการร้องเรียนต่อสำนักงานเพื่อขอให้ตรวจสอบข้อเท็จจริงหรือขอให้ ดำเนินการป้องกันหรือกระทำการ อย่างหนึ่งอย่างใดเพื่อป้องกันความเสียหายต่อประชาชนที่อาจเกิดขึ้นได้ โดยหากผู้ร้องเรียนได้กระทำ โดยสุจริต กฎหมายนี้จะให้การคุ้มครองไม่ให้ผู้ร้องเรียนนั้นรับผิดทั้งทางแพ่งและทางอาญาเพื่อป้องกัน มิให้ผู้กระทำความผิดใช้การฟ้องคดีเพื่อปิดปาก

ทั้งนี้ เมื่อสำนักงานได้รับเรื่องร้องเรียนหรือปรากฏข้อมูลทางใดทางหนึ่ง กรณีที่มีหลักฐานอันเชื่อได้ว่าบุคคลใดกระทำการอันมีลักษณะเป็นแชร์ลูกโซ่ ให้สำนักงานมีหน้าที่และ อำนาจในการขึ้นบัญชีบุคคล ซึ่งประกอบกิจการเข้าข่ายเป็นแชร์ลูกโซ่และออกประกาศแจ้งเตือนแก่ประชาชน ถึงการกระทำความผิดดังกล่าวโดยไม่ชักช้า ทั้งนี้ การขึ้นบัญชีบุคคลหรือการประกาศแจ้งเตือนดังกล่าว ต้องมุ่งหมาย ให้ประชาชนได้รับทราบข้อมูล ข้อเท็จจริง โดยให้กระทำผ่านระบบสารสนเทศ สถานีโทรทัศน์ สถานีวิทยุ หรือวิธีการอื่นใดตามที่คณะกรรมการกำหนด โดยในการดำเนินการดังกล่าว ยกเว้นมิให้นำบทบัญญัติ ตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลมาบังคับใช้กับการขึ้นบัญชีและการประกาศ แจ้งเตือน

๒.๔.๒ การป้องกันและปราบปราม

กำหนดให้ในกรณีที่มิเหตุอันควรเชื่อได้ว่าบัญชีลูกค้าของสถาบัน การเงิน เครื่องมือหรืออุปกรณ์ในการสื่อสาร หรือเครื่องคอมพิวเตอร์ใด ถูกใช้หรืออาจถูกใช้เพื่อ ประโยชน์ในการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ พนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งเลขาธิการมอบหมายเป็น หนังสือที่จะยื่นคำขอฝ่ายเดียวต่อศาลแพ่ง เพื่อมีคำสั่งอนุญาตให้พนักงานเจ้าหน้าที่เข้าถึงบัญชี ข้อมูล ทางการสื่อสาร หรือข้อมูลคอมพิวเตอร์เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลดังกล่าวนั้นก็ได

นอกจากนั้น เพื่อให้สามารถดำเนินการป้องกันและปราบปรามการกระทำ อันมีลักษณะเป็นแชร์ลูกโซ่อย่างมีประสิทธิภาพ รวดเร็วทันต่อสถานการณ์ให้กรรมการ เลขาธิการ รองเลขาธิการ และเจ้าพนักงานมีอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) เข้าไปในเคหสถาน หรือสถานที่ใด ๆ เพื่อตรวจค้นเมื่อมีเหตุ อันควรสงสัยตามสมควรว่ามีบุคคลที่มีเหตุอันควรสงสัยว่ากระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้หลบซ่อนอยู่ หรือมีทรัพย์สินซึ่งมีไว้เป็นความผิดหรือได้มาโดยการกระทำความผิด หรือได้ใช้หรือจะใช้ในการกระทำ ความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ หรือซึ่งอาจใช้เป็นพยานหลักฐานได้ ประกอบกับมีเหตุอันควรเชื่อว่า เนื่องจากการเน้นข่าวว่าจะเอาหมายค้นมาได้ บุคคลนั้นจะหลบหนีไป หรือทรัพย์สินนั้นจะถูกโยกย้าย ซุกซ่อน ทำลาย หรือทำให้เปลี่ยนสภาพไปจากเดิม

(๒) ค้นบุคคล หรือยานพาหนะใด ๆ ที่มีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการกระทำ ความผิดตามพระราชบัญญัตินี้

(๓) จับกุมบุคคลใด ๆ ที่กระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้

(๔) ยึดหรืออายัดทรัพย์สินอื่นใดที่ได้ใช้หรือจะใช้ในการกระทำ ความผิดตามพระราชบัญญัตินี้หรือที่อาจใช้เป็นพยานหลักฐานได้

(๕) ค้นตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

(๖) สอบสวนผู้ต้องหาในคดีความผิดตามพระราชบัญญัตินี้

(๗) มีหนังสือสอบถามหรือเรียกบุคคลใด ๆ หรือเจ้าหน้าที่ของหน่วย ราชการใด ๆ มาให้ถ้อยคำหรือให้ส่งบัญชี เอกสาร หรือวัตถุใด ๆ มาเพื่อตรวจสอบหรือประกอบพิจารณา

การใช้อำนาจตามวรรคหนึ่ง (๑) ให้เจ้าพนักงานผู้ค้นปฏิบัติตามระเบียบ ที่คณะกรรมการกำหนด และแสดงความบริสุทธิ์ก่อนการเข้าค้น รายงานเหตุผลและผลการตรวจค้นเป็น หนังสือต่อผู้บังคับบัญชาเหนือขึ้นไป และบันทึกเหตุอันควรสงสัยตามสมควรและเหตุอันควรเชื่อที่ทำให้ สามารถเข้าค้นได้เป็นหนังสือให้ไว้แก่ผู้ครอบครองเคหสถาน หรือสถานที่ค้น แต่ถ้าไม่มีผู้ครอบครองอยู่ ณ ที่นั้น ให้เจ้าพนักงานผู้ค้นส่งมอบสำเนา หนังสือนั้นให้แก่ผู้ครอบครองดังกล่าวในทันทีที่กระทำได้ และหากเป็นการเข้าค้นในเวลากลางคืนภายหลังพระอาทิตย์ตก เจ้าพนักงานผู้เป็นหัวหน้าในการเข้าค้น ต้องเป็นข้าราชการพลเรือนตำแหน่งตั้งแต่ชำนาญการขึ้นไป หรือข้าราชการตำรวจตำแหน่งตั้งแต่สารวัตร หรือเทียบเท่าขึ้นไป หรือข้าราชการทหารตำแหน่งตั้งแต่ผู้บังคับกองร้อยหรือเทียบเท่าขึ้นไป

๒.๕ กองทุนหมุนเวียนช่วยเหลือเหยื่อแชร์ลูกโซ่

กำหนดให้จัดตั้งกองทุนในสำนักงาน “กองทุนหมุนเวียนช่วยเหลือเหยื่อ แชร์ลูกโซ่” เพื่อเป็นทุนใช้จ่ายสำหรับการช่วยเหลือเหยื่อแชร์ลูกโซ่และเป็นค่าใช้จ่ายในการบริหาร กองทุน โดยมีรายได้ประกอบด้วย เงินทุนประเดิมที่รัฐบาลจัดสรรให้ เงินอุดหนุนที่รัฐบาลจัดสรรให้ จากงบประมาณรายจ่ายประจำปี เงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้บริจาคหรืออุทิศให้ เงินที่ได้รับจากต่างประเทศ หรือองค์การระหว่างประเทศ ดอกผลและผลประโยชน์ที่เกิดจากกองทุน และเงินที่ได้จากการยึด หรืออายัดทรัพย์สินของผู้ต้องหาตามพระราชบัญญัตินี้หรือตามกฎหมายอื่น โดยให้จัดสรรเงินหรือทรัพย์สิน จากการยึดหรืออายัดทรัพย์สินของผู้กระทำความผิดนั้นให้แก่กองทุนในอัตราร้อยละสิบของเงินหรือทรัพย์สิน ที่ยึดหรืออายัด ทั้งนี้ เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขในการจัดสรรเงินเพื่อส่งเข้ากองทุน ตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

ในการให้ความช่วยเหลือแก่เหยื่อผู้เสียหาย ให้สำนักงานโดยความเห็นชอบ ของคณะกรรมการมีอำนาจในการอนุมัติเงินจากกองทุนเพื่อช่วยเหลือเหยื่อผู้เสียหายไปก่อน แต่ต้องไม่เกิน ร้อยละสิบของมูลค่าความเสียหายของเหยื่อแต่ละราย โดยเมื่อศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุดให้ผู้กระทำความ ผิดชดใช้เงินให้แก่ผู้เสียหายแล้ว ให้นำจำนวนเงินทั้งหมดที่ผู้เสียหายได้รับการอนุมัติช่วยเหลือ นั้น ไปหักออกจากจำนวนเงินซึ่งศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุดให้ผู้กระทำความผิดชดใช้ความเสียหาย ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด อย่างไรก็ตาม ในกรณีที่ศาลมีคำพิพากษา ถึงที่สุดว่าผู้ต้องหาไม่ได้กระทำความผิดหรือไม่ต้องชดใช้เงินให้แก่ผู้เสียหาย ให้สำนักงานมีอำนาจในการ ออกคำสั่งเรียกเงินซึ่งได้รับการอนุมัติช่วยเหลือคืนนั้นคืน ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่ คณะกรรมการกำหนด

๒.๖ บทกำหนดโทษ

กำหนดห้ามมิให้ผู้ใดประกอบกิจการหรือกระทำการอันมีลักษณะเป็นแชร์ลูกโซ่ ผู้ใดฝ่าฝืนต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่เจ็ดปีถึงสิบสี่ปีหรือปรับตั้งแต่เจ็ดแสนบาทถึงสิบสี่ล้านบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ ในกรณีของนิติบุคคลซึ่งได้กระทำความผิดฐานประกอบกิจการในลักษณะแชร์ลูกโซ่ ต้องระวางโทษปรับตั้งแต่เจ็ดแสนบาทถึงสิบสี่ล้านบาท และถ้าการกระทำความผิดของนิติบุคคลนั้นเกิดจากการสั่งการ หรือการกระทำของบุคคลใด หรือไม่สั่งการ หรือไม่กระทำการอันเป็นหน้าที่ที่ต้องกระทำของกรรมการผู้จัดการ หรือบุคคลใดซึ่งรับผิดชอบในการดำเนินงานของนิติบุคคลนั้น บุคคลดังกล่าวต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่เจ็ดปีถึงสิบสี่ปี หรือปรับตั้งแต่เจ็ดแสนบาทถึงสิบสี่ล้านบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ

ในการดำเนินคดีอาญาตามพระราชบัญญัตินี้ ถ้าผู้ถูกกล่าวหาหรือจำเลยหลบหนีไปในระหว่างถูกดำเนินคดีหรือระหว่างการพิจารณาของศาล มิให้นำระยะเวลาที่ผู้ถูกกล่าวหาหรือจำเลยหลบหนีรวมเป็นส่วนหนึ่งของอายุความ และเมื่อได้มีคำพิพากษาถึงที่สุดให้ลงโทษจำเลย ถ้าจำเลยหลบหนีไปในระหว่างต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้ลงโทษ มิให้นำบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๘๘ มาใช้บังคับ

๒.๗ บทเฉพาะกาล

กำหนดให้ในวาระเริ่มแรกให้คณะกรรมการประกอบด้วยนายกรัฐมนตรีหรือรองนายกรัฐมนตรีที่นายกรัฐมนตรีมอบหมายเป็นประธานกรรมการ ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ อธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษ อธิบดีกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ ผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน เลขาธิการคณะกรรมการผู้ครองผู้บริโภค เป็นกรรมการ และให้ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีเป็นกรรมการและเลขานุการ โดยให้ปฏิบัติหน้าที่คณะกรรมการและเลขาธิการตามพระราชบัญญัตินี้เป็นการชั่วคราวจนกว่าจะมีคณะกรรมการหรือเลขาธิการตามพระราชบัญญัตินี้